

Årstimer

FAG	1. trinn	2. trinn	3. trinn	4. trinn	5. trinn	6. trinn	7. trinn	1.-7. trinn
SAMFUNNSFAG	28,5	28,5	57	51,75	71,25	62,5	85,5	387

Grunnleggende ferdigheter i faget

Å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig

- Fortelle om hendelser i fortid og samtid
- Bruke definisjoner, begreper og faguttrykk for å forklare årsak og virkninger som er knyttet til samfunn og kultur
- Kunne ta i bruk kunnskapene og presentere stoffet forståelig for andre
- Kunne sammenlikne og argumentere / drøfte ulike kilder

Å kunne lese

- Sette seg inn i, granske, tolke og reflektere ulike tekster (faglige tekster og skjønnlitteratur).
- Behandle og bruke variert informasjon fra bilde, film, tegninger, grafer, tabeller, globus og kart.
- Kunne lese og samle informasjon fra oppslagsverk, aviser, internett og andre massemedier.
- Kunne vurdere informasjon kritisk.

Å kunne regne

- Kunne behandle og sammenlikne tallmateriale om faglige tema.
- Bruke, tolke og lage tabeller og grafiske framstillinger.
- Kunne gjøre undersøkelser med telling
- Kunne bruke målestokk på kart
- Kunne regne med TID

Å kunne bruke digitale verktøy

- Kunne utforske nettsteder og søke etter informasjon.
- Kunne gjøre beregninger.
- Kunne velge ut relevant informasjon.

- Kunne utøve kildekritikk.
- Være kjent med personvern og opphavsrett.
- Kunne bruke og følge regler og normer som gjelder for internettbasert kommunikasjon.
- Kunne utarbeide, presentere og publisere egne og felles multimediale produkter.
- Kunne kommunisere og samarbeide med elever fra andre land og skoler.

Kompetansemål etter 2. årstrinn

HISTORIE

Kompetansemål	Delmål 1. trinn		Delmål 2. trinn	
<i>Mål med opplæring er at eleven skal kunne</i>	Delmål	Innhold/ arbeidsmåter	Delmål	Innhold/ arbeidsmåter
bruke begrepet fortid, nåtid og framtid om seg selv og familien sin	Meg i dag, mitt og min familie.	Skrive navnet mitt, vite når jeg har bursdag, navn på dager, måneder, år og årstider.	Tid (i dag, i morgen), kunne navn på dager, måneder, år og årstider.	Snakker om det hver dag, skriver på tavla, skriver inn på arbeider som gjøres.
kjenne igjen historiske spor i sitt eget lokalmiljø og undersøke lokale samlinger og minnesmerker	Utvikle identitet ved å bli kjent med nærmeste familie.	Se på og samtale om familiebilder og filmer. Samtale med besteforeldre og andre eldre for å bli kjent med hvordan folk levde før.	Kjenne til historiske minnesmerker på hjemstedet.	Orienterer seg i nærmiljøet. Oppsøke steder og lese lokal historie.
fortelle om samene, urfolket i Norge, og om sentrale trekk ved kulturen og levekåra for samene fram til vikingtida	Bli kjent med samene ved å høre fortellinger og eventyr og se bilder.	Bruke lokal kunnskap, fortellinger, filmer.	Bli kjent med samene ved å høre fortellinger og eventyr og se bilder.	Bruke lokal kunnskap, fortellinger, filmer.
forklare hvorfor vi feirer 17.mai og 6.februar og fortelle om nasjonaldagene til andre land	Samtale om hvorfor vi feirer 17. mai og 6.februar og bli kjent med at andre land også har nasjonaldager.	Markerer nasjonaldagene til barn med andre nasjonaliteter i klassen. Øve på 17.maitog, sanger og historien rundt nasjonaldagen.	Samtale om hvorfor vi feirer 17. mai og 6.februar og bli kjent med at andre land også har nasjonaldager.	Samtale om hvorfor vi feirer 17. mai og 6.februar og bli kjent med at andre land også har nasjonaldager.

fortelle om sin egen familie for en til to menneskealdre siden om hvordan levevis og levekår har forandret seg	Lære om hvordan folk levde for en til to mannsaldre siden.	Foreldre / besteforeldre forteller fra da de var små	Lære om hvordan folk levde for en til to mannsaldre siden.	Oppsøke eldre personer, aldershjem eller kontakte andre eldre i lokalmiljøet.
Vurdering •				
GEOGRAFI				
Kompetansemål <i>Mål med opplæring er at eleven skal kunne</i>	Delmål 1. trinn		Delmål 2. trinn	
	Delmål	Innhold/ arbeidsmåter	Delmål	Innhold/ arbeidsmåter
bli kjent med navn på ulike steder i Ås.	Bli trygg på skolen og skoleveien. Bli kjent med områdene der elevene kommer fra, adressene til barna. Bli kjent med et skogsområde.	Gå på besøk hjem til hverandre for å se hvor elevene i klassen bor. Bruke et fast område til turdagene.	Ha faste turplasser. Bli kjent i sentrumsområdet. Kjenne til landskapsformene i Ås. Vite hvor i landet familien kommer fra.	Turdager. Tegne og skrive fra turdagene.
Vurdering				
SAMFUNNSFAG				
Kompetansemål <i>Mål med opplæring er at eleven skal kunne</i>	Delmål 1. trinn		Delmål 2. trinn	

	Delmål	Innhold/ arbeidsmåter	Delmål	Innhold/ arbeidsmåter
lage en oversikt over normer som regulerer forholdet mellom mennesker og samtale om konsekvenser ved å bryte normene.	Bli kjent med reglene på skolen. Hvilke regler skal vi ha på trinnet?	Samtale i lytttekrok. Tegne i arbeidsbok. Regler på veggen, med tipsplakater.	Samtale i lytttekrok. Hvilke regler skal vi ha på trinnet? Elevråd	Tegne og skrive i arbeidsbok. Regler på veggen, med tipsplakater. Velge trinnrepresentanter som skal være med i elevråd på skolen.
samtale om oppgavene til familien og om variasjoner i familieformer.	Kjernefamilien.	Tegne familien min. Skrive navn.		
Vurdering				
•				

HISTORIE

Kompetansemål <i>Mål med opplæring er at eleven skal kunne</i>	Delmål 3. trinn		Delmål 4. trinn	
	Delmål	Innhold/ arbeidsmåter	Delmål	Innhold/ arbeidsmåter
presentere historiske emner ved hjelp av skrift, tegninger, bilder, film, modeller og digitale verktøy	Lære å bruke ulike metoder for å presentere historiske emner for en liten gruppe.	Film: "Det var en gang et menneske".	Lære å bruke ulike metoder for å presentere historiske emner for trinnet.	Film: "Det var en gang et menneske". Etterlikne helleristninger, skrive runeskrift.
gjengi myter, sagn og eventyr med historisk innhold	Bli kjent med myter, sagn og eventyr og finne ut om det kan fortelle noe om historien vår.	Hører på og leser eventyr og fortellinger. Dramatisere, samtale.	Bli kjent med myter, sagn og eventyr og finne ut om det kan fortelle noe om historien vår.	Gjenfortelle, skrive egne eventyr. Bruke biblioteket. Lokalhistorie.

beskrive hvordan steinalderfolk levde som jegere og samlere ved å fantasere om de første menneskene som kom til landet vårt etter istiden			Høre om de første menneskene som kom til landet vårt etter istiden, og lære om hvordan steinaldermenneskene i Norge, Norden og Europa levde.	Lokal historie: Nøstvedt og Vardåsen. Lokale utgravinger.
skape fortellinger om mennesket i fortiden, og snakke om forskjeller og likheter før og nå	Vite hvordan menneskene lærte å dyrke jorda, bruke husdyr, benytte plog og sal, vannhjul og vindmølle.	Skrive og illustrere historier ved hjelp av ulike kilder. Besøke dyra på UMB.	.	
utforske kilder og bruke dem til å lage etterlikninger av gjenstander fra fortiden			Vite hvordan menneskene levde i steinalderen.	Lage steinalderboplass, besøke Nøstvedtboplassen. Lage krukker og kar i leire.
fortelle om hvordan jordbruket har forandret levemåten i Norge og Norden, og beskriv hovedtrekk ved bronsealder og jernalder	Bronsealder i Norge. Vite hvordan de bodde, hva de levde av og hvordan de utvant bronse. Fra jakt til jordbruk.	Høre og lese om bronsealder. Prosjektarbeid.	Bli kjent med hvordan menneskene levde i jernalder.	Lese om jernalder i ulike kilder. Dramatisere, lage historier. Tegninger, prosjektarbeid.
Vurdering				
GEOGRAFI				
Kompetansemål <i>Mål med opplæring er at eleven skal kunne</i>	Delmål 3. trinn		Delmål 4. trinn	

	Delmål	Innhold/ arbeidsmåter	Delmål	Innhold/ arbeidsmåter
sette navn på og plassere hjemstedet, hjemkommunen, hjemfylket og landet sitt på tegninger, kartskisse eller modeller	Kart over Ås. Kunne sette navn på boligområder og steder i sentrum. Vite hvor de andre skolene i Ås ligger.	Sette navn på kart. Lage en enkel modell over kommunen.	Kunne plassere Akershus på kart over Norge. Bli kjent med landskapsformer (fjell, fjorder, innsjøer, skog, kystområder og kulturlandskap).	Kart, globus. Mentalt kart.
beskriv landskapsformer og geografiske navn ved å utforske landskapet nær skolen og hjemmet	Vite himmelretningene. Øve på å plassere himmelretningene på kart.	Orientering på skoleområdet. Finne fram på kart. (Stjerneorientering). Tegne rommet sitt. Tegne skolegården.	Vite hva som ligger i begreper som poler og ekvator. Høre om polferder.	Internett: Kart over Ås. Plassere steder i Ås sentrum på kart. Orientering i området rundt skolen. Følge polferdene til Nansen og Amundsen på kart eller globus.
bruk bilder, film og andre kilder for å fortelle om viktige landskap og landskapsformer i Norge. Samle opplysninger fra globus, kart og digitale kilder og bruk dem til å samtale om steder, folk og språk	Kjenne til ulike måter å bo og leve på i Norge, herunder samene.	Se små filmsnutter om hvordan andre barn i Norge bor. Samisk barne-tv.	Vite hvordan folk i Norge har bosatt seg, og hvorfor de har lagt byene der de ligger.	Bruke internett og "reise" over Norge. For eksempel filmen om Ante.
pek ut verdenshav og verdensdeler og bruk sentrale geografiske begrep	Kjenne til alle verdensdelene. Kunne se hvor på kartet det er sjø og land.	Se på globus.	Kunne plassere verdensdelene og verdenshav.	Bruke atlas og klasseromskart.

pek ut og orientere seg etter himmelretninger, og forklar hvorfor det er tidsskille	Kjenne til at sola går i bane.	Bruke globus og atlas.	Kjenne til at sola går i bane.	Bruke globus og atlas.
sammenlikn liv og virke i Norge og i noen andre land	Vite hvordan det er i landene som klassekameratene opprinnelig kommer fra.	Fortelle om levemåte i sitt hjemland. Se på bilder / film fra de aktuelle landene.	Vite hvordan det er i landene som klassekameratene opprinnelig kommer fra.	Fortelle om levemåte i sitt hjemland. Elevene / foreldrene holder foredrag. Se på bilder / film fra de aktuelle landene.
planlegg og presenter reiser til nære steder ved hjelp av kart og internett	Kunne fortelle om andre land.	For eksempel storyline. Lage en historie som blir til underveis.	Kunne fortelle om andre land.	Jobbe i grupper. Presentere for klassen (foredrag).
Vurdering				
SAMFUNNSFAG				
Kompetansemål <i>Mål med opplæring er at eleven skal kunne</i>	Delmål 3. trinn		Delmål 4. trinn	
	Delmål	Innhold/ arbeidsmåter	Delmål	Innhold/ arbeidsmåter
gjøre samfunnsfaglige undersøkelser som krever telling og regning, og presenter resultatet av undersøkelsene	Kunne gjennomføre en trafikk telling.	Presentere resultatet i søylediagram.	Kunne gjennomføre en spørreundersøkelser.	Presentere resultatene i diagrammer og/eller tabeller.
finne fram i trykte og digitale medier. Sorter innholdet i kategorier og produser materiale som kan publiseres				Lage diagrammer og tabeller.

følg enkle regler for personvern når man bruker internett	Kunne jobbe på data både med pedagogisk programvare og internett. Vite viktigheten av personvern i dette mediet.	"Sats"	Kunne jobbe med internett. Vite viktigheten av personvern i dette mediet.	"Sats"
samtale om oppgavene til familien og om variasjonene i familieformer, inkludert aleneforsørgerfamilier, storfamilier, familier der de foresatte har samme kjønn og familier med flere sett foresatte			Kjenne til ulike familieformer: Foresatte med samme kjønn. Familier med flere sett foreldre.	Samtale, arbeidsbok, undersøkelser.
gi eksempler til ulike forventninger til gutter og jenter, og drøft hvordan forventningene kan oppleves	Vite noe om hva likestilling er. Blir gutter og jenter behandlet ulikt? Hvilke yrker velger gutter / jenter? Bevisstgjøre.	Lage spørreundersøkelser. Finne ut om noen i familiene har utradisjonelle yrker.		
beskriv pengebruken til jenter og gutter, og samtal om forhold som påvirker forbruk			Kunne beskrive hva gutter og jenter bruker penger på?	Undersøkelser, lage collage fra blader og magasiner (reklame).
lag en oversikt over normer som regulerer forhold mellom mennesker, og samtal om konsekvenser ved å bryte normene	Kjenne til skolens regler, trinnregler.	Trinnregler på veggen med tipsplakater. Gjennomgå skolens regler.	Kjenne til skolens regler, trinnregler.	Trinnregler på veggen med tipsplakater. Gjennomgå skolens regler.
utform og praktiser regler for samspill med andre, og vær med å ta demokratiske avgjørelser i skolesamfunnet	Klare å delta på et trinnråd og elevråd.	Trinnrepresentanter deltar i elevråd på skolen. Leder trinnmøter.	Klare å delta på et trinnråd og elevråd.	Trinnrepresentanter deltar i elevråd på skolen. Leder trinnmøter.

<p>samtale om toleranse, og om hvordan møtet mellom ulike kulturer kan være både givende og konfliktfylte</p>	<p>Vite at alle mennesker er like mye verdt.</p>	<p>Samtale om hvor elevene på trinnet kommer fra. Er det forskjell på kulturene? Samtale, arbeidsbok.</p>	<p>Vite at alle mennesker er like mye verdt.</p>	<p>Samtale om hvor elevene på trinnet kommer fra. Er det forskjell på kulturene? Samtale, arbeidsbok. Undersøke hva som er ulikt i de forskjellige landene elevene på trinnet kommer fra.</p>
<p>drøft oppfatninger om rettferdighet</p>	<p>Vite hva rettferdig er.</p>	<p>Samtale, arbeidsbok, rollespill.</p>	<p>Vite hva rettferdig er.</p>	<p>Samtale, arbeidsbok, rollespill.</p>
<p>Vurdering</p>				

Kompetansemål etter 7. årstrinn

Kompetansemål	Delmål 5. trinn		Delmål 6. trinn		Delmål 7. trinn	
	Delmål	Innhold/ Arbeidsmåter	Delmål	Innhold/ Arbeidsmåter	Delmål	Innhold/ Arbeidsmåter
HISTORIE <i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</i>						
bruke begrepet periode og vise sammenhenger mellom fortid og nåtid ved å plassere ei rekke historiske hendelser på en tidslinje			Plassere vikingtid og middelalder i Norge på tidslinja.	Tegne og forklare i arbeidsboka. Plassere viktige hendelser på en stor tidslinje i klasserommet. Rollespill.	Plassere seinmiddelalder i Norge og dansketiden på tidslinja. Fortelle om årsakene til at Norge kom under dansk styre. Fortelle om dansketida.	Tegne og forklare i arbeidsboka. Plassere viktige hendelser på en stor tidslinje i klasserommet. Dramatisering.
presentere historiske hendelser igjennom å lage to fortellinger om samme hendelse sett fra ulikt ståsted			Gi eksempler på hvordan folk levde, og hvordan samfunnet ble styrt i vikingtida.	Lage veggavis. Dramatisere angrepet på Lindisfarne kloster.		
skape fortellinger om mennesket i fortiden, og bruke de til å vise hvordan mennesket tenker og handler ut fra samfunnet de lever i	Bruke kunnskaper om Egypt og Romerriket til å skape egne fortellinger.	Høre og skape fortellinger og illustrasjoner fra den tiden. Hieroglyfer				

utforske ulike kilder, illustrere hvordan de kan gi ulik informasjon om fortiden og forklare hvordan historikere bruker dem til å lage historiske fremstillinger			Kjenne til og bruke ulike historiske kilder (for eksempel arkeologiske funn, Snorresagaen, kirkebøker, bibelen, lokalhistorie).	Film og video /dvd, besøke bibliotek, få besøk av arkeolog, lese i bøker, prosjektarbeid / tema. Presenteres på PowerPoint.		
fortelle om hovedtrekk ved samfunnsutviklingen i Norge fra vikingtiden til slutten av dansketiden. Gjør nærmere rede for et sentralt tema i denne perioden			Kunne fortelle om vikingtid, middelalder og samlingen av Norge.	Ekskursjon til Bygdøy, middelalder- parken eller historisk museum i Oslo. Skrive, dramatisere, illustrere.	Kunne fortelle om Svartedauden og hvordan den rammet Norge.	Dramatisere, lage fortellinger, illustrere (fritt etter Kittelsen). ”Det kom et skip til Bjørgvin” av Torill Thorstad Hauger.
fortell om sentrale trekk ved kulturen og levekårene til samene fra vikingtiden til slutten av dansketiden, og om forholdet deres til statene på Nordkalotten på denne perioden			Kunne gjøre rede for samenes liv og virke i denne perioden.	Skrive, dramatisere, illustrere.		

forklar hvilke nasjonale minoriteter som finnes i Norge, og beskriv hovedtrekk ved historien og levekåra til minoritetene			Kunne gjøre rede for samenes liv og virke i dag.	Skrive, dramatisere, illustrere. Faktafortelling.	Kunne gjøre rede for nye minoritetsgrupper i Norge.	Bruke ressursene vi har i skolen og lokalsamfunnet.
lage visuelle framstillinger av to eller flere tidlige elvekulturer ved hjelp av digitale verktøy	Sette seg inn i samfunnene og kulturene som utviklet seg rundt minst to av elvene Eufrat, Tigris, Nilen eller Indus.	Lese, studere bilder. Tankekart. Bruke ulike kilder. PowerPoint				
undersøke det greske og romerske samfunnet i antikken. Finn eksempler på hvordan kulturen deres har påvirket vår egen kultur	Kunne fortelle om typiske trekk ved liv, virke og kultur i antikken fra 700 f.v.t. til 500 e.v.t. Sammenlikne livet i antikken og livet i dag. Kunne fortelle om hvordan antikken har påvirket vårt samfunn.	Foredrag Rollespill Venndiagram Skrive fortellinger				

forklare sentrale trekk ved tidsepokene middelalder, renessanse og opplysningstiden i Europa, og diskutere grunner til denne tidsdelingen			Kunne gjøre rede for sentrale trekk ved middelalderen i Europa.	Beskrive hvordan samfunnet var organisert i middelalderen. Diskutere hvilken betydning maktkampen mellom kirken og kongene på den tiden har hatt for dagens samfunn.	Kunne gjøre rede for sentrale trekk ved renessansen og opplysningstiden i Europa	Lese om de viktige historiske hendelsene som har hatt stor betydning. Martin Luther, Gutenberg og boktrykkerkunsten, Galileo Galilei, Peter den store.
bruke historiske kart for å fremstille historiske oppdagelsesreiser som europeere gjorde, og skildre kulturmøter og hvordan de ulike kulturene opplevde møtet					Kunne fortelle om noen av de viktigste oppdagelsesreisene europeerne gjorde mellom år 1200-1600. Kunne gi eksempler på noen av kulturene de møtte, og fortelle om hva reisene førte til for disse kulturene.	Bruke historiske kart. Lage historier og fortellinger. Diskusjon. Columbus Vasco da Gama og Magellan. Slavehandel.
Kompetansemål	Delmål 5. trinn		Delmål 6. trinn		Delmål 7. trinn	
GEOGRAFI <i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</i>	Delmål	Innhold/ Arbeidsmåter	Delmål	Innhold/ Arbeidsmåter	Delmål	Innhold/ Arbeidsmåter

lese og bruke digitale kart og lokalisere geografiske hovedtrekk i sitt eget fylke, nabofylket, de samiske bosettingsområdene, Norge, Europa og andre verdensdeler. Planlegg og presentere reiser i Europa og andre verdensdeler ved å bruke digitale verktøy	Kunne navn på og plassere alle fylkene i Norge. Vite hvor alle landsdelene er.	Trene seg i å bruke kart. Sette på fylkene og landsdelene i Norge. PowerPoint	Kunne navn på og plassere landene i Norden. Kunne plassere de viktigste landene, byene, elvene og fjellene i Europa på kartet. Vite hvor de samiske bosettingsområdene er.	Plassere på kart. Foreta en kulturell reise i Europa. Presentere det for andre. PowerPoint	Kunne navn på og plassere verdensdelene og noen sentrale land. Kunne plassere land, byer, elver og fjell på kartet. Kunne vise likheter og ulikheter mellom verdensdelene.	Ta utgangspunkt i de landene som elevene på trinnet representerer og bli ekstra godt kjent med dem. Foredrag.
registrere og ordne spor etter istiden på hjemstedet og forklar hva istiden hadde å si for danningen av landskapet i hele landet	Vite hvordan havet og isen har dannet landskapet i Ås. Kunne gi eksempler på hvordan Norge ble formet under og etter istiden. Kunne beskrive de ulike landskapstypene vi har i Norge.	Gå turer i området og se på tegn i naturen: Vardåsen, Åsmyra, speiderhuset, Årungen.				
forklar sammenhengen mellom naturressurser, næringer, bosetting og levevis. Sammenlikn og	Ha kunnskap om bosettingsmønsteret i Norge.	Lokalisere byer og tettsteder. Naturressurser og geografi knyttet til disse stedene. Primærnæringer.	Ha kunnskap om bosettingsmønsteret i Europa.	Lokalisere land og byer. Naturressurser og geografi knyttet til disse stedene.	Ha kunnskap om bosettingsmønsteret i Verden. Kunne forklare hvordan mennesket tilpasser seg ulike typer natur.	Lokalisere land og byer. Naturressurser og geografi knyttet til disse stedene. Bruke atlas, leksikon og digitale verktøy.

påvis likheter og forskjeller mellom land i Europa og land i andre verdensdeler						
fortell om regnskog, gresslette, ørken og andre landskapstyper, og forklar hvordan mennesket gjør seg nytte av dem					Kunne beskrive sammenhengen mellom klima og landskapstyper. Kunne beskrive landskapstypene regnskog, gresslette og ørken.	Atlas og digitale verktøy.
forklar hvordan produksjon og forbruk kan ødelegge økosystem og forurense jord, vann og luft. Drøft hvordan dette kan hindres og repareres					Ha kunnskap om ørkenspredning, avskoging og forurensning. Forklare hvilke konsekvenser det får, og hvordan dette kan hindres og repareres.	Prosjekt- / temaarbeid. Ulike presentasjonsformer
forklar hvordan vi i Norge bruker ressurser fra andre steder i verden			Kunne gi eksempler på ulike varer vi importerer til Norge.	Prosjekt- /temaarbeid. Sjekke hjemme og i butikker.	Ha kunnskap om internasjonal handel.	Markedsundersøkelse.

registrer flyktningstrømmer. Forklar hvorfor noen rømmer fra hjemlandet sitt, og drøft hvordan det kan være å komme til et fremmed land som flyktning					Kunne forklare hvorfor noen må flytte fra hjemlandet sitt. Kunne fortelle hvor flyktinger som kommer til Norge, kommer fra. Kunne fortelle om FN og andre internasjonale organisasjoner.	Statistisk årbok. Intervju. Skildre en flyktnings reise. Diskutere i grupper hvordan det kan være å komme som flyktning til et annet land. FN- dagen. Aviser, nyheter.
Kompetansemål	Delmål 5. trinn		Delmål 6. trinn		Delmål 7. trinn	
SAMFUNN <i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</i>	Delmål	Innhold/ Arbeidsmåter	Delmål	Innhold/ Arbeidsmåter	Delmål	Innhold/ Arbeidsmåter
velg et tema, form spørsmål og kast lys over dem ved å bruke ulike kilder			Lage en undersøkelse med valgfritt spørsmål/tema.	Skaffe informasjon ved intervju, observasjon eller ved hjelp av spørreskjema.		
forklar hvordan informasjon fra massemedia og kommersiell påvirkning kan virke inn på forbruksvaner			Kjenne til ulike typer av massemedia. Forklare hva yttingsfrihet er. Forstå at reklame kan påvirke oss.	Bruke aviser, ukeblader og digitale hjelpemidler. Lage veggavis, brosjyre, video, hørespill eller bruke PowerPoint, legge vekt på reklame.	Forstå at reklame påvirker forbruksvaner. Økt forbruk gir økt forurensing. Internasjonalt miljøsam arbeid.	Tankekart over elektroniske produkter vi omgir oss med i hverdagen. Velge et produkt som en skal holde et foredrag om i klassen. Elevene velger selv om de vil anbefale/fraråde produktet.

<p>samtale om variasjon i seksuell orientering i tilknytning til kjærlighet, samliv og familie</p>			<p>Lære om ulike typer familieformer som gifte, samboere, skilte, enslige og partnerskap med og uten barn.</p>	<p>Lese og skrive om kjærlighet/samliv. Helsesøster kan trekkes inn. La elevene skrive/tegne om kjærlighet og ulike typer samliv. Lære å sette grenser for hva andre kan tillate seg å si eller gjøre. Diskusjon.</p>		
<p>beskriv roller i sin egen hverdag, og undersøk hvilke forventninger som knytter seg til disse rollene</p>	<p>Forstå at det ofte er ulike forventninger til jenter og gutter. Hverdagen gir elevene ulike roller.</p>	<p>Klassediskusjon om ulike forventninger til jenter og gutter. Beskrive eller tegne ulike situasjoner i hverdagen hvor man har ulike roller.</p>				
<p>drøft spørsmål om bruk og misbruk av tobakk og ulike rusmidler</p>					<p>Kjenne til lover og regler knyttet til ANT. Kjenne til konsekvenser rusmisbruk har for samfunnet.</p>	<p>Tema/prosjekt ANT. Elevene stiller spørsmål i grupper om ANT. Dele elevene i grupper hvor de jobber med A, N eller T. Felles fremføring, skriv logg under veis.</p>

forklar hva et samfunn er og reflekter over hvorfor mennesket søker sammen i samfunn	Kjenne til ulike typer samfunn og forklare hvorfor menneskene bor sammen i grupper. Forstå hvorfor man har regler i samfunnet.	Beskrive hva et samfunn er. Gi eksempler på skrevne og uskrevne regler.				
forklar forskjellene mellom å leve i et demokrati, og i et samfunn uten demokrati. Forklar de viktigste maktinstitusjonene i Norge			Kunne forklare hva demokrati og ytringsfrihet er, se forskjellen på et demokrati og et diktatur. Ha kunnskap om hvordan Norge styres.	Sette opp regler for hva en har lov til å si og for hva en ikke har lov til å si i et demokrati. Lage en oversikt/ figur over hvordan landet styres. Valgsystemer og resultater.		
samtale om hva vi mener med identitet og kultur, kjenne igjen kulturelle symboler og lag en visuell presentasjon av disse			Bli kjent med hva som menes med identitet og kultur. Kjenne igjen kulturelle symboler og visualisere disse.	Samtale. Visuell presentasjon av symboler.		
forklar hovedtrekk ved samisk samfunn i dag			Kunne plassere Sameland, kjenne det samiske flagget og fortelle om hvor og hvordan samene lever i det Norske samfunnet i dag.	Tegne og forklare i arbeidsboka.		

forklar en aktuell konflikt, og drøft forslag til løsning					Beskrive en aktuell konflikt i verdenssamfunnet. Bruk gjerne dagsaktuelle hendelser.	Sette opp alternative løsninger til aktuell konflikt.
gi eksempel på hvordan Norge er med i internasjonalt samarbeid gjennom FN og andre organisasjoner, også internasjonalt urfolksamarbeid	Kjenne til FN og organisasjonens arbeid.	FN- dagen.	Kjenne til FN og organisasjonens arbeid.	FN- dagen.	Gjøre rede for FN og menneskerettene herunder også barnekonvensjonen. Vise eksempler på hva Norge bidrar med i internasjonalt samarbeid. Gjøre rede for urfolk og deres organisasjoner og interesser.	Prosjekt/ tema. Fremføring for klasse/skole.
Vurdering:						
<ul style="list-style-type: none"> • Mappevurdering 						